

QUARANTÈ ANIVERSARI DE LA SORTIDA DE RAIGUER REVISTA (1983-2023)

Gaspar Salom Ferragut,¹ Caterina Valriu Llinàs²

1. Tècnic d'Empreses i Activitats Turístiques per l'Escola de Turisme de les Balears.
gasparsalom@gmail.com
2. Doctora en Filologia Catalana per la UIB.
c.valriu@uib.cat

Paraules clau: Inca, *Raiguer Revista*, premsa forana, quarantè aniversari.

Resum. *El novembre d'aquest any 2023 es compleix el quarantè aniversari de l'aparició de Raiguer Revista. Com a resultat de les entrevistes realitzades a persones que varen participar en la seva creació i elaboració, durant un període de tretze mesos, es poden destacar dos aspectes sobre aquell mitjà de comunicació: la seva durada i la incidència que va tenir a la ciutat d'Inca i a la comarca del Raiguer. També analitzem el seu contingut (les seccions, els articles i les notícies) i les persones que hi varen aparèixer, per acostar-nos a la realitat de l'època, ben diferent de l'actual.*

Keywords: Inca, premsa forana (local press of Mallorca), fortieth anniversary.

Abstract. *This year 2023, in november, it will be forty years since the publication of Raiguer Revista. For this occasion a number of persons who took part in its creation and making, for a period of thirteen months, have been interviewed. Based on their answers, two aspects of that local media can be highlighted: its duration and its impact on the city of Inca and the Raiguer area. Simultaneously, the contents (sections, articles and news) and also people who appeared in it are analysed, with the aim of coming closer to those times, so diferent from the present.*

1. INTRODUCCIÓ

Raiguer Revista va néixer per la iniciativa d'un grup de joves amics inquers –amb una mitjana d'edat entorn als vint-i-cinc anys– que tenien unes idees generals coincidents d'allò que volien dur a terme i no es trobaven a gust a dins la societat de la qual formaven part. La seva infantesa i els seus estudis havien transcorregut sota el règim franquista i, en tombar la vintena, havien viscut la Transició democràtica. Consideraven que l'atmosfera que es respirava al seu voltant, a Inca i la comarca del Raiguer, era opressiva i grisenca, mancada, àrida, estèril. Sentien la necessitat de recollir per escrit la realitat del seu entorn, les notícies que la ciutat i la comarca generaven, i alhora donar veu a les persones dels diferents sectors d'activitat cultural, social i econòmica, tant a les que intuïen que compartien les seves inquietuds com a aquelles que no.

Per poder dur endavant el projecte, hi havia una premissa indispensable: la revista havia de ser independent de tot tipus d'obediència o d'agraïment, a qualsevol grup d'interessos, persona o entitat, cosa que implicava un finançament exclusivament basat en la inserció d'anuncis comercials, les subscripcions i la venda d'exemplars. Només d'aquesta manera es tindria la llibertat plena d'informar, seguint únicament els criteris de cada un dels seus col·laboradors i del consell de redacció.

Aquests quaranta anys transcorreguts des de l'aparició de la revista permeten contemplar-la avui amb perspectiva històrica, tot situant-la a dins el context de la seva època, tant local com general. Aquest és el propòsit de les línies que segueixen. Se situa l'existència de la revista en els anys d'eclosió de la Premsa Forana de Mallorca i, a la vegada, sorgeix la reflexió si la idea que aquella proposta periodística que *Raiguer Revista* va intentar transmetre compta avui, a l'època dels mitjans digitals de comunicació, amb plataformes capaces de jugar un paper similar pel que fa al concepte, encara que tecnològicament hagin de ser ben diferents.

Un fet a destacar és que els impulsors de *Raiguer Revista* varen assumir amb naturalitat el fet de l'ús habitual de la llengua catalana. Avui, en contra d'allò que un període de funcionament democràtic de més de quaranta anys podria fer suposar, es pot constatar que no només no avancem cap a la total normalització lingüística, sinó que veiem un atac directe, obertament manifestat per part dels seus perpetradors, contra la llengua pròpia d'aquesta terra.

Per a una major claredat quant a les idees-força que impulsaven *Raiguer Revista*, començarem per transcriure l'editorial del seu número 0, prou explícit:

“Surt al carrer després d’una innumerable sèrie de dificultats que hem aconseguit vèncer i que subratllen el caràcter d’aventura¹ que té, avui com sempre, el fet de treure una publicació. Som aquí, i mentre hi siguem volem que la nostra presència es noti.

Venim amb la força que ens dona la nostra absoluta independència de qualsevol persona o entitat. Aquesta circumstància ens permetrà opinar lliurement sobre tots els temes, sense por a les conseqüències, sense cap tipus de censura. Ens hem proposat remoure les aigües sovint estancades de la cultura i la vida en general d’aquesta ciutat, Inca, a la qual estimam malgrat tot.

La tradicional laboriositat d’aquesta ciutat ens priva a vegades d’exercir la crítica o la convivència. No vivim a una ciutat-dormitori, sinó a un poble viu, on passen coses, on es prenen decisions amb les quals no tots estan d’acord, i volem dir quines són.

Amb el vostre suport, i mentre ens duri la corda, remourem els fonaments condormits d’una societat que ha canviat i que no pot seguir vivint amb esquemes desfasats i putrefactes.

Raiguer”

2. ELS CONTINGUTS DE LA REVISTA

La revista s’ocupava dels distints aspectes de la realitat social, econòmica, cultural, artística, laboral, sindical, educativa, esportiva, d’Inca, llavors encara centre industrial i comercial. *Raiguer Revista* es va estructurar en una sèrie de seccions, a partir del número 0, i en els següents números se n’incorporaren d’altres. Els continguts ens acosten a la idea i a la línia periodística que plantejava la revista. Comprovem que hi predominaven la crítica obrera –a vegades punyent– a distints aspectes tant de l’actuació del consistori com dels partits polítics i de les organitzacions empresarials i culturals de la ciutat. També destacava l’atenció dedicada a la cultura, a l’art i a l’artesania locals; les entrevistes a persones molt conegudes, pels càrrecs institucionals que ocupaven o per la seva activitat professional. La diversitat de temes tractats i la forma de presentar-los donaven a *Raiguer Revista* una perspectiva centrada en l’àmbit local i comarcal, però des d’una tècnica periodística en línia amb publicacions d’àmbit estatal. A continuació es detallen les seccions, per ordre d’incorporació, així com els articles que es varen publicar a cada número.

1 Subratllat a l’original.

Figura 1. Portada núm. 0.

Núm. 0, novembre de 1983

Amb caràcter d'especial, dedicat al Dijous Bo, i amb el següent contingut:

- Seccions (i els seus continguts en aquest número): “Municipal” (Joan Ramis, en números posteriors també “Kuan” Ramón) –dedicat a l'escola de música municipal; “Aparador” (Nena Ferrer) –parlava de castanyes, siurells, olives i rosaris de carabassat; “Plana verda” (Biel Serra) –sobre el Paradís perdut i mentalitats; “La nostra cuina” (Antoni Mercader) –redescobrir la variada cuina mallorquina tradicional; “Llibres” (“Morgana”, a l'últim número també Caterina Valriu) –crítica de: *El*

nombre de la rosa, *Creación* i *Panorama amb dona*; “S'apaga es llum/Cinema” (Biel Amer, en números posteriors també Pere Reus i Cesc Mulet) –sobre el cineclub A.C.I.C. i la pel·lícula *The Wall*, respectivament; “Passatemps” (“Acuario”) –mots encreuats; “Còmic” (Pep Forteza, en números posteriors també “Pepe”, “Alaminos” i Thierry Job) –historieta il·lustrada del mercat del dijous.

- Articles: “Jo no hi era, però...” (P. Galera) –sobre el Dijous Bo de 1923 i el de 1924; “Fires 83” (“Busqueret”) –crítica de l'organització dels actes de les fires; “Sabata” (Xesc[Mulet]) –sobre la història del calçat a Inca; “Filatèlia” (sense signatura) –amb motiu de l'emissió d'un mata-segells de Correus al·lusiú al Dijous Bo; “Autopista Palma-Inca a debat” (sense signatura) –sobre una taula rodona al voltant d'aquesta qüestió; “Mestre Torrandell, home i músic” (Joan Ramis) –esbós biogràfic del músic inquer; “2001, cita aInca” (sense signatura) –un viatge imaginari a la confrontació Est-Oest en el futur; “Un lloc entre els rebels” (Jaume Armengol i Coll) –un encoratjament de l'escriptor als joves rebels i lúcids.

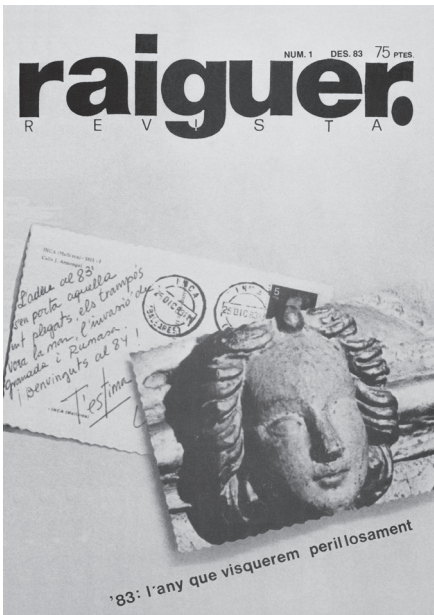

Figura 2. Portada núm. 1.

(Josep M. Ramis) –entrevista al torero establert a Inca; “Especialistes de la política” (Biel Serra Vich) –sobre ecologia i política.

Núm. 1, desembre de 1983

- Incorporava les noves seccions “Línia calenta” (Nena Ferrer) –entrevista al president del Govern balear Gabriel Cañellas; “Sa coloma coixa” (sense signatura, en números posteriors “Vuits i Nous”) –entrevista a Tolo, del Bar Pericàs; “Signatura” (Antoni Alomar) –poemes d’aquest autor; i “Esports” (Patricio Candia, i en números posteriors també Antoni Mercader) –balanç de l’esport inquer a l’any 83.

- Articles: “Cultura popular” (Margalida Llobera) –sobre la primera trobada estatal de col·lectius d’acció cultural; “Un cafè...” (“Tricycle”) –dedicat al “Mercantil”;

“Chamaquete: el somni impossible”

Figura 3. Portada núm. 2.

Núm. 2, gener-febrer de 1984

- Incorporava el “Sumari”, que es mantindria fins al darrer número, i també les noves seccions “Cartes Obertes” –cartes dels lectors; “Opinió” (la del director provincial del Ministeri d’Educació i Ciència, Andreu Crespi) i “Cap de cantó” (“Sa Comare”) –crítiques a un regidor d’UM i a set altres temàtiques, principalment municipals.

- Articles: “La LODE: llei polèmica” (Joan Ramis) –entrevistes als directors dels centres educatius de la ciutat; “Teatre Principal, un oblit injust” (“Tricycle”) –sobre la seva construcció i

l'història de representacions; “Pla general d'ordenació urbana” (Cesc Mulet – Maria Antònia Viñuelas) –anàlisi de la tramitació i objectius del pla; “Inca davant la Inquisició, 1” (Ramón Rosselló) –primera entrega, sobre la seva actuació a Mallorca i a Inca; “Una nit sense glamourrr” (Biel Amer) –recorregut per l'incipient oci nocturn de la ciutat; “Miró” (sense signatura) –opinions de tres pintors locals/comarcals, Antoni Socias, Pere Gelabert i Toni Rovira, sobre el gran artista català.

Figura 4. Portada núm. 3.

Núm. 3, març de 1984

- Incorporava les seccions “Calçat/Laboral” (“L’Estel”, en números posteriors també F. X. R.) –seguiment del conveni col·lectiu del calçat– i “Es Raiguer” (Miquel Puigserver, en números posteriors també Joan “Baldufeta”, Patricio Candia, Francisca Amengual) – una passejada per Selva.

- Articles: “Vist i fet” (sense signatura) –sobre la retirada del monument als caiguts franquistes de la plaça parroquial de Santa Maria la Major i sobre la pintada d’un mural d’homenatge al pintor Joan Miró– (sense signatura); “Un edifici ancorat en el passat” (Margalida

Llobera – Maria Antònia Viñuelas) –sobre el casal de Can Ripoll; “La marginació a Inca” (Joan Ramis) –sobre els distints col·lectius marginats; “Inca davant la Inquisició, 2” (Ramón Rosselló) –segona entrega, sobre la seva actuació a Inca; “Cada vegada menos (sic) selleters” (“Tricycle”) –entrevista a l’artesà l’amo En Joan Ferrer; “ONCE” (sense signatura) –comunicat informatiu d’aquesta organització; “Carmen” (Biel Amer) –sobre aquesta pel·lícula de Carlos Saura; “Quinze mil llibres” (Patricio Candia) –enquesta a les tres biblioteques de la ciutat.

Figura 5. Portada núm. 4.

Núm. 4, abril de 1984

- Incorporava la secció “Arts plàstiques” (Pep Mayans, en números posteriors també Antoni Rodríguez i Nena Ferrer) –sobre els pintors Julián Manzanares i Víctor Borisov.

- Articles: “LODE: la polèmica que no acaba” (Joan Ramis, Gaspar Salom) –crítiques varies i alguns punts de la llei; “Inca davant la Inquisició, i 3” (Ramon Rosselló) –tercera entrega sobre la seva actuació a Inca; “Inca, Ciudad con ley” (Patricio Candia) –sobre l’actuació de la Policia Local i de la Guàrdia Civil a la ciutat; “El llarg camí fins al judici” (Joan Ramis) –sobre els procediments seguits amb la detenció i judici d’una persona; “A què tenim por” (Joan Manuel Rosa) –sobre la figura dels delinqüents; “La plaça de toros” (Margalida Llobera – Maria Antònia Viñuelas) –sobre el projecte arquitectònic de l’edifici, el seu estat i activitats; “Marc Ferragut” (Josep Maria Ramis) –sobre aquest melòman i empresari inquer; “Feim camí per la pau...” (Joan Buades) –sobre la tensió armamentista creixent entre EUA-URSS a Europa; “Poesia” (Miquel Rosselló Quetglas i “Bozeras”) –un poema de cada un d’aquests dos poetes; “Perquè els àngels no tenen sexe?” (Josep Ll. Mullet) –sobre el pintor Joan Sastre Quetglas; “Populars d’Inca 84” (sense signatura) –concurs obert a votació pels lectors, de les persones més populars de la ciutat.

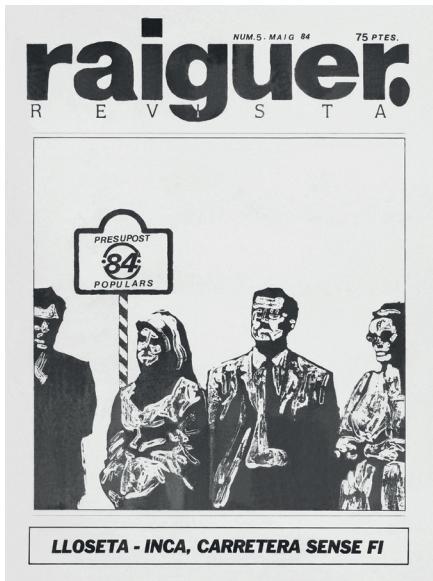

Figura 6. Portada núm. 5.

Núm. 5, maig de 1984

- Hi aparegueren els articles “Ambulatori” (Margalida Llobera – Maria Antònia Viñuelas) –sobre els serveis i el funcionament d’aquest centre; “Els molins d’Inca” (sense signatura) –algunes dades sobre els molins de vent; “Llunari” (sense signatura) –sobre un còmic comarcal de recent aparició, amb aquest títol.

Figura 7. Portada núm. 6.

Núm. 6, juliol de 1984

- S’incorporava la secció “Els cafès del Mercantil” (Olga Cadavid, Maria Antonia Amer i Margalida Llobera) –conversa entorn d’un cafè, amb directius del CD Constància.

- Duia els articles “Carn a Inca” (P. R.) –sobre el seu control per part dels manescals; “Dades d’Inca” (sense signatura) –informació demogràfica, territorial, educacional i del parc automòbil de la ciutat; “Una nova editorial mallorquina, El Foner” (sense signatura) –entrevista a E.F. de l’editorial; “Sant Francesc, 1” (Margalida Llobera – Maria Antònia Viñuelas, Pau Amer)

–sobre l’església, el convent i el col·legi franciscà; “Gabriel Sampol” (sense signatura) –sobre el nou director de Ràdio Balear; “Dona avui” (sense signatura) –ressenya sobre set dones joves inqueres (o establertes professionalment a Inca) amb estudis universitaris; “Inca davant la Inquisició” (Ramon Rosselló) –sobre Magdalena Calafat, acusada de bruixeria; incloïa, a més, el programa de festes patronals de Sant Abdon i Sant Senén.

Figura 8. Portada núm. 7.

Núm. 7, setembre de 1984

- Duia els articles “El camp, construccions il·legals” (Margalida Llobera – Maria Antònia Viñuelas) –sobre les limitacions legals per poder construir en terreny rústic; “Places escolars, una assignatura pendent” (J. R. – M. F.) –sobre el creixement de la demanda escolar a Inca; “Sant Francesc, 2” (Margalida Llobera – Maria Antònia Viñuelas) –centrat en l’arquitectura del convent; “Populars d’Inca 84” (sense signatura) –sobre el lliurament d’aquests premis.

Figura 9. Portada núm. 8.

Núm. 8, novembre de 1984

- Duia els articles “Rehabilitació de vivendes” (Margalida Llobera – Maria Antònia Viñuelas) –sobre la pèrdua de caràcter arquitectònic de la ciutat; “Polígon industrial, una vella aspiració comarcal” (“L’Estel”) –sobre el projecte i la situació del futur polígon; “Cinquentenni *Brisas, revista mensual il·lustrada*”, (P. R.) –sobre aquesta revista d’abast estatal, fundada a Inca a 1934; “Els barons de Lloseta i els comtes d’Aiamans” (Jaume Capó Villalonga) –repàs històric d’aquests nobles mallorquins; “Un any de *Raiguer*” (sense signatura) –sobre els

números publicats i les seves seccions i apartats; “Trobada de bandes municipals” (sense signatura) –sobre la trobada de bandes mallorquines a Inca.

Figura 10. Portada núm. 9.

Núm. 9, desembre de 1984

- Duia els articles “L’abocador de fems des Pla: un incontrolat a dins ca nostra” (sense signatura) –sobre la problemàtica de l’abocador a cel obert; “Lamentable estat del Jutjat” (sense signatura) –sobre la degradació de l’edifici del Jutjat; “Segons els periodistes especialitzats, les Balears no tenen bons polítics” (sense signatura) –les opinions al respecte, de setze periodistes i de quatre gabinets de premsa institucionals; “Un parc natural per a Inca” (sense signatura) –sobre l’iniciat procés de protecció pública de quinze quarterades del puig de Santa Magdalena d’Inca; “L’escenificació de les Matines de Nadal” (Jaume

Capó Villalonga) –sobre el cant de la Sibilla i el sermó de la Calenda; “Convent de Sant Bartomeu” (Maria Antònia Amer, Margalida Llobera) –sobre la història i el moment actual del convent; “De forns i calciners” (Toni Rodríguez) –sobre la història dels usos de la calç.

Per reflectir la progressió de la revista, fins aquí hem detallat les seccions, indicant el contingut que tingueren en la seva primera aparició i l’ordre en què es varen anar incorporant les noves en números posteriors, així com també els articles que s’anaren publicant. A continuació referim el contingut de cada una de les seccions a cada número de la revista, per ordre cronològic.

Núm. 0

Com a número d’inici de la publicació, estan ja indicats més amunt.

Núm. 1

A les seccions ja existents, els continguts foren: “Editorial” –una carta de dos nins, germans, al president d’EUA Ronald Reagan demanant la pau, és assumida i adoptada com a editorial per la revista; “Municipal”: “Què ha fet l’Ajuntament?” (Joan Ramis Otazua) –recollia les opinions de l’oposició i de la majoria consistorial; “Cap de cantó” (“Sa Comare”) –notícies i comentaris breus (alguns, punyents o satírics) sobre aspectes variats de l’actualitat lo-

cal; una pàgina de felicitacions nadalenques de personatges famosos forans i locals, als lectors de *Raiguer Revista*; “Aparador” (Nena Ferrer) –sobre un llibre no-llibre, una camisa de dormir, un calefactor, teles; tot a la venda als comerços locals; “Còmic” (“Alaminos”) –Mi teoría de la evolución.

Núm. 2

Més amunt hem vist les noves seccions que s’incorporaren en aquest número. A les ja existents, trobem: “Editorial” –“No creim que el 84 sigui meravellós”, en forma de còmic; “Municipal”, per què falta l’aigua a Inca? (Joan Ramis Otazua) –sobre les deficiències del subministrament públic; “Línia calenta” (Nena Ferrer) –entrevista a Joaquín “Jimmy” Jiménez Arnau; “Cap de cantó” (“Sa Comare”) –crítiques a membres de l’Associació de Comerciants, al batle, a l’OCB, entre d’altres; “Aparador” (Nena Ferrer) –roba d’hivern, complements vestuari d’hivern i teresetes, dels comerços locals; “Sa coloma coixa” (“Vuits i Nous”) –entrevista a l’amo En Jordi “dels cacauets”; “Plana verda” (Biel Serra Vich) –sobre l’afecció als cavalls; “La nostra cuina” (Antoni Mercader) –cuina econòmica i tradicional d’hivern; “Esports” (Antoni Mercader) –sobre les eleccions al si del CD Constància; “Cinema” (Cesc Mulet) –sobre el traspàs de l’actor Johnny Weissmüller “Tarzan”; “Llibres” (“Morgana”) –comentaris sobre *Negra i consentida*, *Amadeus* i *Herrumbrosas lanzas*; “Còmic” (“Pepe”) –sense títol.

Núm. 3

També s’han indicat les noves seccions incorporades. A les habituals, hi trobem: “Editorial” –sobre la marginació social i la necessitat d’assistents socials, educadors de carrer i servei de treballadors familiars, a Inca; “Opinió” (la d’Andreu París Mateu, advocat i militant del PSOE) –“Estirada d’orelles al batle”; “Municipal” (sense signatura) –“UM crisi municipal?”– i (Josep Maria Ramis Otazua) –Matar el missatger; “Cap de cantó” (“Sa Comare”) –normes de seguretat legals incomplertes per un establiment públic, i altres sis crítiques d’assumptes locals; “Línia calenta” (Nena Ferrer) –entrevista a Ramón Aguiló, batle de Palma; “Plana verda” (Gabriel Serra Vich) –sobre el patrimoni natural de Mallorca, que es feia malbé; “Aparador” (Nena Ferrer) –una escrivania de plata, un rellotge i un foguer, i un bolígraf, tot de comerços locals; “La nostra cuina” (Antoni Mercader) –els congrets de les monges tancades; “Esports” (Antoni Mercader) –dedicat al bàsquet local i a la seva necessitat d’una pista coberta; “Signatura” (Josep Siquier) –imatge “Pollença 1979”; “Llibres” (“Morgana”) –sobre: *Els tres pergamins de Ripoll* i *Memòries d’Adrià*; “Còmic” (Thierry Job) –“Lucille no estaba...”.

Núm. 4

Número que incorporava una nova secció, com ja s'ha indicat més amunt. Pel que fa a les habituals: "Editorial" –subvencions, en relació amb la premsa i la seva independència, arran d'una crítica de *Diario de Mallorca* a *Raiguer Revista*; "Opinió" (la de Carlos Martín Plasencia, governador civil de Balears) – la seva visita a la ciutat d'Inca; "Municipal" ("Kuan" Ramón) –"Juguem al truc de l'ajuntament", crítica de diverses decisions del consistori; "Cap de cantó" ("Sa Comare") –sobre la recuperació popular del carnaval i el significat de les seves disfresses, a més d'altres sis comentaris; "Calçat/Laboral" ("L'Estel") –"Conveni, reconversió, un dret constitucional trepitjat", darreres informacions en calent del conveni; "Línia calenta" (Nena Ferrer) –entrevista a la cantautora Maria del Mar Bonet; "Plana verda" (Biel Serra Vich) –"Agricultura, canviar la nostra mirada envers la terra"; "Es Raiguer" (Miquel Puigserver Mir, Selva) –"Quina bassa", crítica contra el ciment a dojo a dins els pobles– (i Joan "Baldufeta", Biniamar) –"Què passa aquí?", sobre la construcció d'habitatges arquitectònicament no adients al poble, mal estat dels carrers i aigua no potable; "Esports" (sense signatura) –"Tennis de taula"– i Cerdà-Ramis (Patricio Candia) –Crisi a la casa blanc i negre; "Signatura" (Joan Rallo Garcia) –"Les abelles d'Inca contra Rumasa"; "Llibres" ("Morgana") –sobre: *Fra Junoy o l'agonia dels sons*, *Amb ulls de nen* i *El lago de la ballena*.

Núm. 5

En aquest número no s'incorporaren noves seccions. Les habituals duïen els següents continguts: "Editorial" –"Informar", crítica de l'absència de política informativa del consistori inquer, dels seus polítics i funcionaris de secretaria; "Opinió" (José Navarro)

–"Calzado, reconversión y reforma", sobre la manca d'adhesió de moltes empreses a les mesures de suport a la reconversió i sobre el problema de l'atur; "Municipal" (Joan Ramis) –pressupost 84; "Laboral/Calçat" ("L'Estel") –"Maniobres i difícil negociació col·lectiva, la dona treballadora"; "Cap de cantó" ("Sa Comare") –presència femenina a les processons de Setmana Santa i set comentaris més; "Línia calenta" (Nena Ferrer) – entrevista al músic Bonet de Sant Pere; "Es Raiguer" (Patricio Candia) –"¿Carretera o ratonera?" [la de Lloseta] i Selva (Miquel Puigserver Mir), sobre diversos aspectes de les festes i l'esport del futbol al poble; "Aparador" (Nena Ferrer) –un balancí, una falç i un martell, vergues de bou i un objecte decoratiu, tots de comerços locals; "Plana verda" (Biel Serra Vich) –"Els benaventurats", contra el militarisme; "La nostra cuina" (Antoni Mercader) –sobre el cultiu de la vinya i sobre les cartes de vins de quatre cellers inquers; "Esports" (Patricio Candia) –sobre natació, jòquing,

pista coberta per al bàsquet i el boxejador Primo Carnera, comprador de sabates d'Inca; "Signatura" (Pep Matas) –"Afrodisio Cabanellas y Anastasia de Segui. Grandes duques del corral", faula surrealista; "Arts plàstiques" (Antoni Rodríguez Mir) –sobre el pintor Marquet Pascual; "Llibres" ("Morgana") –sobre: *El silmarillion*, 1984, i *El corsari de l'illa dels conills*.

Núm. 6

La darrera secció que es va incorporar a la revista aparegué en aquest número, i l'hem comentada més amunt. El contingut de les seccions habituals: "Editorial" –"A qui fa por *Raiguer Revista?*", sobre l'impacte de la publicació entre els polítics locals, l'ostracisme al quals alguns d'ells la volien condemnar i la bona acollida entre un nombre de ciutadans; "Cap de cantó" ("Sa Comare") –crítica a la desídia de l'Ajuntament respecte al mobiliari urbà, i set altres qüestions; "Línia calenta" (Nena Ferrer) –entrevista a Carlos Martín Plasencia, governador civil de Balears; "La nostra cuina" (Antoni Mercader) –"Sobreviure a l'estiu", sobre la regulació de la higiene a la restauració, per part de les autoritats de la Comunitat Autònoma; "Plana verda" (Biel Serra Vich) –"La primera llei, respecte a estimar, des del respecte, la natura"; "Llibres" (Antoni Rodríguez Mir) –sobre diversos llibres "no traduïts al català" de l'autor francès Boris Vian; "Arts plàstiques" (Nena Ferrer) –entrevista als artistes Gaspar i Rainelda.

Núm. 7

"Editorial" –sobre les especials dificultats per dur a terme les activitats de les distintes associacions de la ciutat, en comparança amb altres llocs; "Opinió" (la de Carles Costa, president de l'Associació de Premsa Forana sobre *Raiguer Revista* i la premsa forana en general); "Municipal" –"La classe polític inquera", crítica sobre la seva mediocritat i la situació del moment; "Cap de cantó" ("Sa Comare") –sobre el procés de despersonalització d'Inca i el grau de responsabilitat de l'Ajuntament, a més d'altres vuit qüestions; "Els cafès del Mercantil" (Maria Antònia Amer, Margalida Llobera) –"Els amics dels cavalls", conversa amb Jaume Estrany, Joan Frontera i Biel Serra, de l'associació; "Esports" (Antoni Mercader) –entrevista a Miguel Muñoz, exfutbolista i entrenador– i "Nou local pels blaugranes inquers"; "Plana verda" (Biel Serra) –"L'excursió" (agricultura ecològica), sobre diversos agricultors que practicaven aquesta modalitat; "Arts plàstiques" ("Ull Gelat") –Pedro Reus en Sausalito, sobre l'exposició d'aquest pintor inquer en aquell local; "Llibres" (sense signatura) –sobre: *Ailòvivi* i *Fragmentació modulada*; "Signatura" (Juan Morena) –"Madrid fuga", sobre diversos aspectes de la *movida* madrilenya; "Còmic" (sense signatura).

Núm. 8

“Editorial” – “Un altre dijous”, referit al Dijous Bo com a pol d’atracció de tot Mallorca i senyal identitari inquer, amb el transfons de la crisi del calçat; “Opinió” (la de Sebastià Serra Busquets, historiador, professor i polític del PSM) – “Cap on anem?”, sobre l’autonomia, la situació econòmica de les classes populars de Mallorca i la necessitat de lluitar per les solucions adients; “Municipal” (F. X. R.) – “La difícil història de l’aigua a Inca–”, crítica a la manca d’interès de l’Ajuntament a solucionar el problema; “Cap de cantó” (“Sa Comare”) – sobre l’activitat dels joves del PSM inquer al Dijous Bo, a més d’altres nou qüestions; “Línia calenta” (Nena ferrer) –entrevista a Fèlix Pons, jurista i polític; “Es Raiguer” (Francisca Amengual, Lloseta) – “El cine-club estrena–”, referit a la pel·lícula *Bearn*, i “Selva, Homenatge a la vellesa (sense signatura); “Els cafès del Mercantil” (Maria Antònia Amer, Margalida Llobera) –entrevista al nou president de l’Associació de Comerciants d’Inca Miquel Garcia; “Aparador” (Nena Ferrer) – vestits, sabates i bosses, vestit esportiu i vestits de festa, tots de comerços locals; “Esports” (Antoni Mercader) – sobre Paco Figuerola, jugador del CD Constància; “Signatura” (Antoni Rodríguez) – “L’escapada, una faula breu; “Arts plàstiques” (Nena Ferrer) – “Eva Gebauer, l’expressió i les formes”, sobre aquesta escultora alemanya establerta a Mallorca; “Llibres” (sense signatura) – sobre: *I tornarà a florir la mimosa* i *Angeli musicanti*; “Còmic” (“Pepe”) – “Érase una vez un Jueves Bueno”.

Núm. 9

“Editorial” – anunci de la suspensió de la publicació de *Raiguer Revista* i reflexió sobre les causes; “Opinió” (la de Santiago Cortès Forteza, capellà i escriptor), sobre la història de la premsa local a Inca; “Laboral/Calçat” (F. X. R.) – “L’atur ha augmentat a la comarca d’Inca” i (“L’Estel”) “A qui fa por la reconversió industrial de la pell?”, sobre la reconversió industrial racionalitzada enfront de l’acomiadament i el pas a l’economia submergida; “Cap de cantó” (“Sa Comare”) – un cop més, sobre el problema de l’abastiment d’aigua potable i sobre l’abandonament del català escrit en favor del castellà a l’Ajuntament i a l’Associació de Comerciants, a més de sis altres qüestions; “Línia calenta” (Nena Ferrer) –entrevista a Teodor Úbeda, bisbe de Mallorca: “Cap papa ha estat tan revolucionari com Joan Pau II”; “Els cafès del Mercantil” (Maria Antònia Amer, Margalida Llobera) – conversa amb membres de l’Associació Espanyola Contra el Càncer de les Illes Balears; “Aparador” (Nena ferrer) – joguines, estufa, trofeus i productes per a fumadors, de comerços locals; “Llibres” (Caterina Valriu) – sobre llibres per a nins, *Això era i no era bon viatge faça la cadenera per vosaltres un almud i per mi una barcella*, *Mitologia xinesa*, *Les faldilles de l’àvia*, *El arca de Noé*, *El camisón bordado*, *El pescador y su mujer* i *La vista*.

En aquest apartat, encara que no es tracti específicament de "Continguts", voldríem dedicar també un comentari a un component transversal de la revista: la publicitat que apareix a les seves pàgines. Com ja s'ha assenyalat, la independència ideològica de la revista es basava en la independència econòmica, a no dependre de subvencions ni d'entitats determinades. És per això que la venda d'exemplars i –especialment– el suport que suposava la inserció d'anuncis de pagament eren el motor econòmic que havien de sostenir el projecte. Des d'aquest punt de vista ens demanem: quines empreses o comerços s'anunciaven a *Raiguer Revista*? En quina llengua? Hi havia afinitat ideològica entre l'equip que feia la publicació i qui s'hi anunciava? La resposta demanaria una anàlisi més detallada de la que podem fer en aquest treball.

Però, tanmateix, un cop d'ull als números publicats ens mostra una gran diversitat d'anunciant, tot i que hi destaca –amb excepcions– la d'aquells empresaris o comerciants que no tenien reticències a usar la llengua catalana per adreçar-se al públic, a la seva potencial clientela, com tampoc no en tenien en elegir un nom en català per al seu comerç. Així, podem dir que hi predominen els anuncis d'empreses o comerços que tenen els nom en català (Tot Temps, Espirafocs, Moda Pell, Es Molí Nou, Ferreteria Coll, Salut i Natura, Sa Nostra, La Caixa, Rosella, Ràdio Balear, Nits, Vall 3, etc.) i que redacten també en català l'anunci dels productes o els serveis que ofereixen. També n'hi ha que només tenen el nom en català, però la resta de l'anunci és en castellà (Cas Xigarro, Can Moreno) i alguns altres que són íntegrament en castellà (Lanas Phildar, Levi Decoración, Casa Rovira, etc.).

Cal destacar l'ample ventall de sectors comercials que hi són representats: moda i perruqueria, papereria, mobles, calçat, assegurances, restauració, oci, electrodomèstics, fotografia, etc. Potser hi destacaríem els bars i pubs que aleshores estaven de moda entre la joventut de la localitat: Nits, S'Escaire, Pub Bergman, Cafeteria Chivas, etc.) Pel que fa a afinitats ideològiques, relacions d'amistat o lligams familiars, és cert que podem detectar algunes relacions entre l'equip redactor i els anunciant, però són més tost anecdòtiques. En conjunt, podem dir que la publicitat a la revista hi tenia la mesura justa, hi era abundant, però no excessiva ni sectària. Potser el més rellevant –més enllà de la diversitat ja comentada– és la pràctica absència de publicitat institucional, només dos anuncis de l'Ajuntament i un del Consell Insular.

3. EL PLANTEJAMENT INICIAL I EL FUNCIONAMENT INTERN DE LA REVISTA

Una vegada enunciat els continguts, passem a veure aquests dos aspectes. El plantejament inicial de la major part del grup impulsor, quant a durada, va ser prendre impuls per fer la prova de treure la revista, en principi, per un període d'un any. S'assumia que aquell temps bastaria per determinar si el projecte tenia viabilitat. S'era conscient –uns en major grau que altres– que les circumstàncies que envoltarien la publicació no serien gaire fàcils, precisament a causa de la pròpia naturalesa del projecte; per una part, les seves característiques d'independència ideològica, financera i la seva aposta lingüística pel català i, per altra part, el caràcter amateur dels seus integrants, exceptuant el director Josep Maria Ramis, que era llicenciat en periodisme; també pels mitjans materials amb què comptaven, pràcticament nuls i que obligaven a fer una tasca artesanal d'edició i muntatge. Aquestes circumstàncies queden expressades pel qualificatiu d'aventura, que hem llegit a la primera editorial.

El nucli d'amics que varen promoure la creació de la revista establiren –a partir de la idea base ja comentada– la seva línia editorial d'independència, capacitat crítica i autofinançament. Al n. 0, hi podem veure aquell primer equip, amb J. M. Ramis com a director; a la redacció i confecció J. Ramis, Gerardo, A. Mercader, X. Mulet, M. Ferrer, P. Valriu i C. Valriu; com a col·laboradors, J. Armengol, M. Seguí, G. Serra, S. Llabrés,

M. Salom; la fotografia de M. A. Quetglas, publicitat B. Amer. Com a administració hi figura “Mogollonza”, metonímia de tot el grup integrant de la revista, que compartia aquesta tasca. L'afinitat d'idees d'aquest equip inicial, i dels redactors i col·laboradors que s'hi afegiren al llarg dels tretze mesos d'existència de la revista, permeteren dur a terme una tasca mancomunada en la qual cada un col·laborava quan feia falta en les tasques generals com la maquetació, la realització d'entrevistes, la captació de subscriptors, l'obtenció de publicitat, o l'organització d'algun acte. A més, cada un s'especialitzava en una secció o en l'aportació d'articles, a moments determinats. Tots compartien l'objectiu de donar una visió diferenciada de la realitat i de les opinions i inquietuds d'una certa joventut d'Inca. La premsa local d'aquell moment tenia un enfocament diferent d'allò que volien fer des de *Raiguer*.

La idea d'independència exterior tenia el seu reflex en la llibertat d'expressió a nivell intern, amb una manca absoluta de directives o pressions de qual-sevol tipus, per part de cap membre de la publicació sobre un altre. Es feien reunions preparatòries on cada un aportava la seva idea, es parlava entre tots i a la taula de redacció es decidia allò que havia de sortir en el proper número.

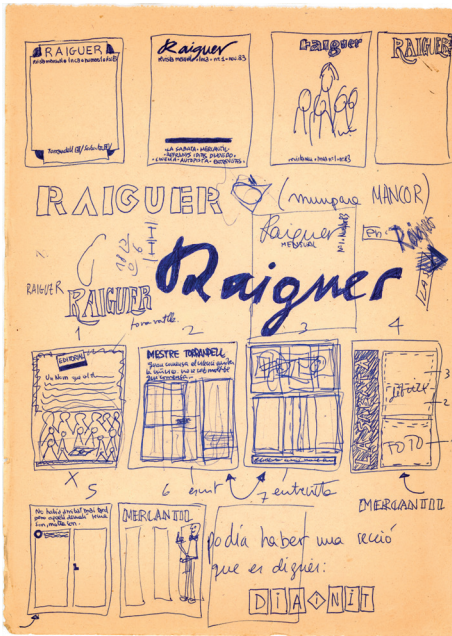

Figura 11. Estudi de disseny tipogràfic i paginació (C. Mulet).

Com s’ha vist més amunt, hi havia qui signava amb el seu nom i llinatges, i qui emprava un pseudònim. En ocasions algun article no duia signatura.

En l’aspecte de magatzí que també tenia *Raiguer*, l’esperit era seguir una línia oberta i actual, inspirada en la revista estatunidenca *Interview* d’Andy Warhol, o de *La Luna de Madrid* o publicacions de còmic com *Madriz* i *Tòtem*, així com altres de contingut general. Els integrants de *Raiguer* eren lectors de revistes musicals, de còmics –aquests es varen incorporar a la revista com a secció– que estaven en voga en aquell temps de boom de la modernitat, a la qual contribuïren altres idees pròpies,

com els regals d’un calendari informàtic i d’una obra del pintor Julián Manzanares, per celebrar el número de Nadal-Cap d’Any.

Figura 12. D’esquerra a dreta: Biel Amer, Caterina Valriu, Joan Ramis, Miquel À. Quetglas, alguns dels membres impulsors de la revista.

Figura 13. D’esquerra a dreta: Miquel À. Quetglas, Nena Ferrer, una ciutadana interessada, Margalida Llobera i Biel Amer, a la paradeta de presentació de *Raiguer Revista*, Dijous Bo 1983.

Pel que fa a la presentació, la proposta partia de la idea de qualitat. Aquesta s’havia d’aconseguir mitjançant el tractament gràfic i material. Es donava gran importància a la portada, en paper setinat com es pot veure als números 0 i 1,² en els quals una fotografia l’ocupava totalment, obra del creatiu fotògraf

2 La revista està digitalitzada al següent enllaç:

<<https://ibdigital.uib.es/greenstone/library/collection/premsaForanaMallorca/browse/CL1/14>>

Miquel Àngel Quetglas, com la major part de les fotografies que va publicar *Raiguer Revista*. La funció de la portada, de caràcter monogràfic, era captar l'atenció del lector potencial. Al mateix temps, els continguts que eren principalment locals o comarcals no exclouïen una connexió amb àmbits més generals, per mitjà d'entrevistes amb personatges rellevants a nivell de les Balears, que podien tenir interès per al públic local. Aquesta manera de fer suposava l'aplicació de tècniques emprades per revistes d'àmbit estatal a una publicació comarcal, fet que li donava una dimensió característica, diferenciada d'altres publicacions locals contemporànies.

En definitiva, aquesta visió menys localista, aquest vernís actual, novador, va concitar l'interès de la gent més jove o més inquieta. Recordem que a l'època no hi havia cap tipus de xarxes socials, ni internet, i la relació amb l'actualitat per part del públic es limitava als mitjans audiovisuals, televisió i ràdio, així com a la premsa de paper, que era omnipresent, mentre que ara comparteix espai amb les xarxes socials. El mitjà imprès, que es podia tocar, era fins i tot una manera de posicionar-se a dins l'entorn. Dur *Raiguer Revista* a la mà o dins la senalla definia un poc la manera de pensar de la persona, d'un sector de la societat inquera que en aquell moment es volia diferenciar d'allò que predominava.

4. ELS OBJECTIUS

La idea-guia era que –mitjançant l'exercici del periodisme lliure– la revista servís de revulsiu per ajudar a un canvi social a la ciutat que s'adaptés als nous temps democràtics que es començaven a viure. L'equip de *Raiguer Revista* considerava que la inèrcia de la mentalitat, maneres de fer i de relacionar-se de l'anterior règim dictatorial se seguia imposant, malgrat els grans canvis polítics que havien tingut lloc a l'Estat espanyol. Es postulaven com una generació que arribava a l'edat adulta amb un nou tarannà i que reclamava el seu lloc. La revista havia de ser la seva eina. Aquesta nova visió de la realitat es manifestava també amb activitats com l'aparició de la llibreria Espirafocs –fundada el 1980–, especialitzada en llibres en català i en la col·laboració de les seves impulsores les germanes Paula i Caterina Valriu amb *Raiguer Revista*.

L'equip de *Raiguer Revista* compartia l'opinió que Inca es trobava socialment poc estructurada, que l'esperit de poble estava adormit i que era necessari despertar-lo. L'organització del concurs "Populars d'Inca 84" anava en aquesta direcció, i fou un èxit de participació popular, amb l'elecció per part dels lectors de les persones guanyadores, que va culminar amb el concorregut acte festiu de lliurament dels guardons. També es va promoure alguna exposició de pintura, com es veurà amb major detall més endavant.

5. EL FINANÇAMENT, LA QUALITAT MATERIAL, LA COMPOSICIÓ I LA PERIODICITAT

El tipus de finançament que ja s'ha assenyalat, a base exclusivament d'anuncis comercials i venda de la revista, va tenir incidència en la seva presentació material. El fet de no comptar amb cap font financera de gran quantia i de llarga durada (alguna gran empresa o entitat bancària, per exemple) va implicar que després de la prova d'alta qualitat de les portades dels números 0 i 1, a càrrec d'Impremta Muro, s'hagués d'optar per una portada més econòmica i per canviar d'impremta, i es passà a Edicions Manacor SA. Tot i això, la recaptació mensual obtinguda (anuncis comercials més venda) bastava únicament per pagar els costos i no es podia comptar amb cap romanent, ni tampoc no es podia augmentar la tirada. Els pagaments a la impremta es feien a mesura que es recaptaven les entrades. Un intent de millorar l'economia de la revista a l'etapa final va ser augmentar-ne el preu de venda, de les 75 pessetes dels números 0 al 7 a les 100 pessetes dels dos darrers números, 8 i 9. La col·laboració econòmica de l'Ajuntament es va concretar en un anunci al núm. 6, especial de les festes patronals, i al núm. 8 amb motiu del Dijous Bo de 1984.

Per altra part –i en contrast amb la qualitat material que es va haver de reduir–, a mesura que anaven apareixent els números, va millorar la composició de la revista. Així, com s'ha vist, a partir del número 2 es va incloure el sumari i, amb la incorporació de nous col·laboradors i noves seccions, va prendre forma l'estructura, més definida i sistematitzada, al mateix temps que s'assolia el tractament d'un espectre més ampli d'articles d'opinió i de notícies. *Raiguer* estava centrada en Inca, però volia dur informació de tots els pobles del Raiguer, cosa que, per altra part, suposaria la possibilitat d'ampliar la tirada. Però, alhora, aquest augment comportava molta més feina per captar publicitat, per ampliar el contingut i per a una més complexa distribució a altres punts de venda. Així, tant per qüestions mecàniques com operatives, l'equip de la revista es trobava al límit de les seves possibilitats. L'única forma d'ampliar-ne l'abast hauria estat professionalitzar algunes tasques, aspecte que quedava fora de les possibilitats econòmiques de *Raiguer*. La periodicitat prevista havia de ser mensual, però després va passar a alternar aparicions mensuals amb altres bimensuals.³ Finalment, a més d'aquesta crisi provocada per la disjuntiva de créixer o estancar-se, va ser la dificultat de finançament la principal causa que la revista no continués.

3 Núm. 0, novembre de 1983; núm. 1, desembre de 1983; núm. 2, gener-febrer de 1984; núm. 3, març de 1984; núm. 4, abril de 1984; núm. 5, maig de 1984; núm. 6, juliol de 1984; núm. 7, setembre de 1984; núm. 8, novembre de 1984; i núm. 9, desembre de 1984. El nombre de pàgines va anar oscil·lant també entre les 28 del núm. 0, passant per les 23 del núm. 1, les 36 del núm. 2, les 36 del núm. 3, les 40 del núm. 4, les 32 del núm. 5, les 34 del núm. 6, les 32 del núm. 7, les 44 del núm. 8 i les 40 del núm. 9.

Cal fer menció, també, de l'espai on es gestava i maquetava la revista, i on es guardaven els exemplars ja publicats. La falta de pressupost feia inviable pagar el lloguer d'un local propi. Així, al principi les reunions i tasques de maquetació es feien en espais provisionals, en domicilis particulars de l'equip gestor. Aviat, però, es posà de manifest la incomoditat i incertesa d'aquesta situació. Va ser en aquest moment que Paula Valriu va oferir l'espai de les golfes de l'edifici on hi ha la Llibreria Espirafocs. En aquest indret hi havia espai suficient per fer les reunions i la maquetació manual de la revista, també per guardar-hi els exemplars. D'alguna manera podem dir que l'edifici de l'Espirafocs es va convertir en el quarter general de *Raiguer Revista*. Curiosament, hi podem veure un cert sentit simbòlic en aquest fet. L'edifici havia estat construït per la família Ferragut, abans de la Guerra Civil, concretament Marc Ferragut (1901-1981) vivia al pis, i a les golfes s'hi havia fet un estudi-taller i també un petit gimnàs. Marc Ferragut, Fill Il·lustre d'Inca des del 2019, tenia una estreta relació amb el món cultural de la Mallorca de pre- guerra i era uns dels promotors de la famosa revista *Brisas* (1934-36), dirigida per Llorenç Vilallonga, que reunia gran part de la intel·lectualitat de l'època. En aquestes golfes restaren durant dècades piles i piles d'exemplars de *Brisas* abandonats pel canvi de paradigma social i cultural que significà la guerra. Per tant, podem afirmar que almenys una part important de *Brisas* es gestava en aquell indret i, a més, s'imprimia a la desapareguda Impremta Vich, que estava just al davant d'on ara hi ha l'Espirafocs, a l'altre costat del carrer del Bisbe Llompart. De fet, si mirem amb atenció, a la façana del que és avui una drogueria-perfumeria encara s'endevina la silueta de les lletres que conformaven el rètol de la impremta. Sense voler comparar una revista amb l'altra, i conscients de la distància que les separa, podem dir que hi havia un petit fil invisible i simbòlic de continuïtat en la voluntat de treballar per la cultura dels dos col·lectius, els qui feren possible *Brisas* i els qui feren possible *Raiguer Revista*, i que aquest fil passava per un edifici que encara avui aixopluga un referent cultural del municipi, la llibreria Espirafocs.

6. ACOLLIDA A RAIGUER REVISTA

Es pot considerar des de distints angles. En primer lloc, l'hàbit de lectura de la major part de la població era relativament baix a l'època. Entre el potencial públic lector hi va haver un sector –una bona part del qual se'n feu subscriptor– que va acollir de molt bon grat l'aparició d'una publicació crítica i en català. Hi va haver un altre sector de lectors que, principalment per motius ideològics i lingüístics⁴ contraris a aquestes característiques, va manifestar obertament el seu rebuig a la nova publicació. Certs articles de temàtica

4 1984. "Cartes obertes, un inqueru mallorquí, contra el català". *Raiguer*, núm. 2: p. 4.

històrica (com els referents a l'actuació a Inca de la Inquisició) i determinades crítiques (a la gestió municipal, o a l'actuació d'alguns polítics, o al funcionament de determinats serveis) varen provocar reaccions i comentaris de desgrat per part d'aquells que se sentiren al·ludits i reprovaren la línia informativa de *Raiguer Revista*. En aquest sentit, la publicació va aconseguir el seu objectiu, manifestat en el primer editorial, de “remoure les aigües sovint estancades de la cultura i la vida en general d'aquesta ciutat, Inca, a la qual estimam malgrat tot”.

A més de l'acollida per part del públic lector, i dels polítics i funcionaris, hem de contemplar la que va tenir la revista per part dels altres mitjans de comunicació. En general va ser positiva, pel fet que s'afegia una nova publicació a la premsa forana, aleshores en plena expansió. L'Associació de la Premsa Forana va entrar en contacte amb *Raiguer Revista*, per a la seva incorporació, cosa que estava previst fer també per la seva part, però l'esforç de seguir publicant cada mes el número corresponent absorbia el temps de redactors i col·laboradors, i no va ser possible finalment dur-la a terme. Els contactes fluids es mantingueren, així i tot, entre associació i revista.

La premsa diària d'àmbit insular va recollir la notícia de la sortida de *Raiguer Revista*. *Última Hora* va donar la notícia el dijous dia 17 de novembre,⁵ amb el títol “Salió ‘Raiguer’, publicación mensual en nuestra lengua. El primer número está dedicado al Dijous Bo”, amb foto d'alguns membres de la revista inclosa. El *Baleares* de diumenge dia 13 de novembre⁶ informava: “‘Raiguer’, nueva revista inquera; escrita en catalán”. El *Dia de Baleares* del dijous 17 de novembre⁷ portava com a titular: “Este año hay más de 300 expositores en la feria del Dijous Bo de Inca” i, com a subapartat –també reproduint la foto d'alguns membres de la revista– “Raiguer”, on donava compte de l'aparició de la nova revista. *Diario de Mallorca* del 17 de novembre⁸ anunciava: “Raiguer, nueva publicación inquense”, amb el subtítol “Ayer salió a la venta el número cero”.

Per altra part, *Radio Balear* d'Inca va tenir una relació sostinguda de col·laboració amb *Raiguer Revista*, ocupant-se cada un dels dos mitjans de donar notícies de l'actualitat de l'altre.

Pel que fa al setmanari inquer *Dijous*,⁹ es va fer ressò de la roda de premsa que varen convocar els integrants de *Raiguer Revista* –tot i que, per errada, en

5 1983. “Especial Dijous Bo”. *Última Hora*: p. IV.

6 1983. “Provincia, Inca”. *Baleares*: p. 11.

7 1983. “Región”. *El Dia de Baleares*: p. 9.

8 1983. “Región”. *Diario de Mallorca*: p. 23.

9 1983. *Dijous*, núm. 478: p. 10.

el titular l'anomenaven "Raicuer" – per anunciar als altres mitjans de comunicació de la ciutat la seva sortida.¹⁰ El setmanari donava els noms d'alguns d'ells –amb fotografia inclosa– i recollia les seves explicacions sobre els objectius de la revista –com la revitalització cultural de la ciutat i la defensa de la identitat–, sobre el fet que la revista seria en català; tot i que declaraven ser conscients que això no agradaria a un sector de la població, expressaven la necessitat que la ciutat comptés amb un mitjà escrit en la nostra llengua (i indicaven que, tot i això, s'acceptarien les aportacions en castellà que es consideressin valuoses) i subratllaven que eren una revista econòmica i ideològicament independent, però amb una línia "nacionalista i progressista, sense mirar a dreta ni a esquerra". Acabava la ressenya del *Dijous* amb una felicitació i el desig de llarga vida a la nova publicació.¹¹ Aleshores, eren les dues úniques publicacions periòdiques impreses d'Inca, *Dijous* era setmanal i *Raiguer Revista* mensual. Tant per la seva periodicitat com pel seu enfocament i contingut, i per l'ús molt majoritari (gairebé en exclusiva) de la llengua catalana en el cas de *Raiguer* i de la castellana per part de *Dijous*, l'un no era competència de l'altre, sinó que representaven dos segments informatius diversos i –en aquest sentit– *Raiguer Revista* omplia un buit.

7. RAIGUER REVISTA I LES ENTITATS CULTURALS I ESPORTIVES D'INCA

Pel fet de sortir en català i tenir una orientació general de defensa de la nostra cultura, des de l'equip de la revista, es confiava a tenir una relació molt fluida amb l'Obra Cultural Balear. A part d'alguns articles que integrants de l'associació cultural varen aportar a *Raiguer* a títol individual (Jaume Armengol, Toni Rodríguez), tanmateix la relació va ser percebuda com a més freda d'allò esperat, pot ser per la distància generacional entre ambdós col·lectius.

Sobre el cineclub ACIC, al núm. 0 secció "Cinema", es comentava que aquesta associació havia complert ja els dotze anys d'existència, i es donava la programació per a la 13a temporada que començava, tot fent, al mateix temps, menció de la difícil situació econòmica per la qual passava i fent una crida a tots els afeccionats al bon cinema a participar-hi.

A la banda de música, se li va fer un article, i al núm. 8 s'informava "Trobada

10 Hem de recordar que el nom de *Raiguer* no era d'ús popular generalitzat encara en aquells anys, per referir-se a aquesta comarca mallorquina i, per tant, la seva adopció per part de la nova revista al principi sonava estranya.

11 En el núm. 479, p. 5 del *Dijous* apareixia una "Nota de redacció. Fe de erratas", a la qual s'explicava que en el núm. anterior (478) havien donat la notícia de l'aparició de la nova revista, com a "Raiquer" (sic), quan el nom correcte era "Raiguer". En el mateix núm. i a la p. 12, *Dijous* publicava: "Benvingut Raiguer", donant compte de la sortida del núm. 0 de la revista, i li desitjava "largos y fecundos años en su tarea emprendida".

de bandes municipals” (sense signatura) –sobre la trobada de bandes mallorquines a Inca.

Al núm. 2, a “Teatre Principal, un oblit injust”, es feia una reivindicació de les representacions teatrals enfront de l’oferta de només cinema, acompanyada de comentaris sobre algunes obres destacades que s’hi havien representat, anys enrere.

Al núm. 3, a l’article “Quinze mil llibres” es feia una enquesta a les tres biblioteques aleshores en actiu a Inca, per tal d’establir quina era l’oferta de lectura a la ciutat.

Els esports tenien una presència notable a *Raiguer Revista* per mitjà del tractament de l’actualitat, així com dels articles i de les entrevistes dedicats a les diferents entitats esportives, CD Constància (en diverses ocasions), Club de Tennis de Taula, Sport Inca, bàsquet La Glòria, o Els Amics dels Cavalls.

8. TRACTAMENT PER LA REVISTA DE DIVERSOS ASPECTES DE L’ACTUALITAT INQUERA I COMARCAL

Una de les qüestions que més preocupaven als inquers aquells anys era l’evident i greu crisi per la qual passava la indústria del calçat i de la pell, principal motor econòmic de la ciutat. Els resultats n’eren una situació tensa i la difícil negociació del conveni col·lectiu, cosa que va recollir *Raiguer* a la secció “Calçat/Laboral”. Entre els redactors i col·laboradors hi havia una especial sensibilitat pel tema, sobretot entre els qui tenien la seva pròpia activitat laboral dins el sector.

Tot i que la realitat social de la dona no era llavors, en general, una qüestió de la qual s’ocupés la premsa local, *Raiguer* li va dedicar la portada del seu número 6 i una entrevista a tres pàgines a set dones professionals joves de la ciutat, amb el títol “La dona –avui– a Inca”.

El món artesanal també hi va tenir presència, amb l’entrevista al selleter l’amo En Joan Ferrer –un dels dos únics que quedaven a la ciutat–, mostra d’una de les activitats que estaven en vies de desaparició, dedicada a la fabricació de guarniments per a les bísties. A la secció “Aparador”, s’hi mostraven, a més, productes de l’artesanía local com els siurells, reminiscència de l’activitat dels ollers, que havia tingut molta rellevància anys enrere.

L’oci i la socialització formaven part també dels interessos del jove equip de *Raiguer*, que considerava Inca com una ciutat eminentment laboriosa, on

la gent anava a fer feina metòdicament i quotidianament amb posat i pas gairebé marcial, en una imatge que recordava la pel·lícula *Metròpolis*, en contrast amb altres pobles més donats a la festa. S'hi trobaven relativament pocs espais per a les activitats lúdiques, que l'article "Una nit sense glamourr" va recórrer: els pubs que es posaren de moda aleshores –com a locals diferenciats dels tradicionals bars i tavernes–, a cada un dels quals les distintes "tribus urbanes" trobaven aixopluc.

Quant al món artístic, *Raiguer* va organitzar activitats com una exposició del pintor selvatgí Joan Sastre, quan li va ser atorgada la beca del premi Ciutat de Palma, on va exposar un àngel caigut nu, que va provocar polèmica. Del pintor Julián Manzanares, caldir que amb el número 9 de la revista es va regalar una litografia signada per l'artista, cosa innovadora aleshores a una revista local i que marcava un fet diferencial.

La valoració del patrimoni a Inca s'ha despert aquestes darreres dècades. L'actual consistori va convocar concurs públic per tenir una persona encarregada del patrimoni. Es va parant esment a la investigació del patrimoni històric del municipi, que ja està donant resultats, com l'excavació de jaciments prehistòrics a Ca s'Apotecari. Però als anys vuitanta l'interès i les actuacions al respecte eren gairebé nul·les. Així i tot, *Raiguer Revista* va dedicar articles a alguns dels edificis històrics més interessants de la ciutat: al Teatre Principal "Un oblit injust" al núm. 2, "Un edifici ancorat en el passat" sobre el casal de Can Ripoll al núm. 3, "La plaça de toros" al núm. 4, "Els molins d'Inca" al núm. 5, "Sant Francesc, 2" al núm. 7, "Rehabilitació de vivendes" al núm. 8, "Lamentable estat del Jutjat" referent a l'edifici que l'albergava i "Convent de Sant Bartomeu" al núm. 9.

L'Església va ser la impulsora d'un bon nombre de revistes locals, però –com s'ha explicat en fer referència a la independència de la publicació inquera– aquest no va ser el cas de *Raiguer Revista*. El tractament de la qüestió religiosa es va dur a terme de manera aconfessional, sense posicionar-se, i amb la distància que demana el respecte a la llibertat de cadascú i a les creences d'una part important de la població. La revista va estar oberta a la publicació d'escrits aportats per clergues, com mossèn Santiago Cortès Forteza –"Opinió", "Cent anys de premsa a Inca"–, o que tractaven sobre el culte, com l'article de qui va ser vicari a Inca el 1947, el pare Jaume Capó Villalonga, "L'escenificació de les Matines de Nadal", o també l'entrevista al bisbe Teodor Úbeda, apareguts al núm. 9.

Sobre la relació amb el món polític, els entrevistats la qualifiquen de bona, però distant, atès que tenien molt interès per la política, però sense ser mili-

tants de cap partit, cosa que els permetia analitzar aquesta activitat amb objectivitat, en aquell període d'efervescència dels primers anys de democràcia. Així varen entrevistar diversos polítics com el president del Govern balear Gabriel Cañellas, d'Alianza Popular; el batle de Palma Ramon Aguiló, del PSOE; el governador civil Carlos Martín; Fèlix Pons, secretari general de la Federació Socialista Balear; i varen publicar un article de Sebastià Serra, del PSM.

9. SITUACIÓ ACTUAL DE LA PREMSA LOCAL A INCA I COMARCA. DARRERES TENDÈNCIES

Plantejada la qüestió si la proposta periodística de *Raiguer Revista* ha estat recollida i continuada posteriorment per alguna altra publicació, els seus antics integrants opinen que no. Hi va haver diversos intents com els d'*Inca Revista* o *Inca Comarcal* de dur endavant projectes d'una revista local, però varen ser més aviat d'àmbit intern de les respectives organitzacions que les impulsaven o varen tenir una curta durada. Actualment l'únic mitjà imprès de la comarca és la revista *Sa Plaça*, fundada i dirigida pel periodista Damià Quetglas. Té la redacció a Inca, i la consideren com la més propera a *Raiguer* deles que s'han citat, però no es pot qualificar de continuadora de la revista que analitzem. El factor més diferencial de *Raiguer Revista*, assenyalen, va ser intentar reflectir el seu temps, més enllà de la notícia de curt recorregut.

El moment actual no sembla ser gaire propici per a la premsa impresa local o comarcal. L'evolució de les tecnologies digitals i el canvi radical d'hàbits cap a la lectura de textos molt breus a les xarxes, i les habituals dificultats de finançament de la premsa independent, menyscaben el paper que aquella havia jugat tradicionalment. És just fer un reconeixement a la força de voluntat i al coratge dels qui segueixen editant la premsa local, en paper. En el temps del començament de la pandèmia de la COVID-19, també el setmanari *Dijous* es va deixar de publicar, després de més de quaranta-cinc anys d'existència, amb la sortida del seu darrer número 2.407, de dia 16 d'abril del 2020. Tot i que la suspensió es feia de manera provisional, fins al moment actual no se n'ha reprès l'edició.

Per altra part, alguns dels fundadors i posteriors integrants de *Raiguer Revista* varen continuar la seva col·laboració a nivell individual amb altres mitjans de comunicació i publicacions. El director de la revista Josep Maria Ramis va ser cap de redacció del diari *Última Hora* i subdirector a TVE a Balears i, durant un temps, director de la revista sollerica *Sa Gúbia*. Biel Amer va treballar a Radio Balear, TVE Balears, i va col·laborar amb el *Diario de Mallorca*. Caterina Valriu, escriptora i filòloga, ha publicat nombrosos

estudis sobre literatura popular tradicional i literatura infantil i juvenil. Com a divulgadora d'aquests temes, ha col·laborat assíduament amb revistes culturals com *Lluc*, *El Mirall*, *Estudis Baleàrics*, *Randa*, amb la revista local *Campanet* i amb la revista juvenil *Esquitx*. També és una persona de referència en els mitjans de comunicació per a temes relacionats amb la cultura popular i la literatura en general. Patricio Candia va ser redactor del diari *Baleares* i després va treballar a *Última Hora*, va ser corresponçal d'*El País* i col·laborador de l'Agència EFE. Joan Ramis exercia de corresponçal de premsa; Toni Mercader, de corresponçal esportiu; i Miquel À. Quetglas de fotògraf, i diàriament publicaven notícies de l'actualitat municipal al *Baleares*, cosa que els donava un coneixement de primera mà sobre la informació relativa a Inca, que varen poder aportar a la revista. Cesc Mulet continua la seva activitat professional com a guionista, realitzador i productor en el sector audiovisual. Gaspar Salom ha col·laborat amb les revistes *Cop de Vent*, *Vents de Llevant*, *Perlas y Cuevas*, en els portals en línia d'àmbit insular *Arrels Democràtiques* i *L'Altra Mirada*, i ha publicat un treball sobre la guerra de 1936-1939.

Pel que fa a les darreres tendències en la informació local, també s'hi incorporen revistes en línia de recent aparició, com *Thursday Daily Bulletin*, en anglès i en castellà, de la qual figura com a editora Rosa Maria Cuerda Riutort.

10. REFLEXIONS FINALS

Per a aquells que varen viure l'aventura de llançar *Raiguer Revista* ara fa quaranta anys, el seu record és encara ben present. Tot i que la manca de finançament en va fer inviable la continuïtat, els queda la satisfacció d'aquell producte periodístic que varen aconseguir publicar al llarg de deu números, amb uns mitjans tècnics limitats i amb poca experiència, però molt d'entusiasme. Tanmateix, allò que més els satisfà és constatar que –tants d'anys després– encara són moltes les persones que els continuen donant el retorn afectiu al seu esforç, mitjançant el reconeixement de la revista com una proposta diferenciada, que perseguia la qualitat informativa, i fent-los patent que la publicació també continua viva en el seu record. Aquella aventura va permetre a un grup de joves inquiets practicar el periodisme des d'una nova perspectiva progressista, i els lectors d'Inca i comarca del Raiguer tingueren un mirall innovador en el qual mirar-se.